

**ARKISTOLAITOKSEN TILINPÄÄTÖS
VUODELTA 2015**

1.	TOIMINTAKERTOMUS	2
1.1	JOHDON KATSAUS	2
1.2	VAIKUTTAVUUS	4
1.3	TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS	5
1.3.1	Toiminnan tuottavuus	5
1.3.2	Toiminnan taloudellisuus	5
1.3.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	5
1.3.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	8
1.4	TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA	8
1.4.1-1.4.2	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet, palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	8
1.5	HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN	15
1.6	TILINPÄÄTÖSANALYYSI.....	17
1.6.1	Rahoituksen rakenne	17
1.6.2	Talousarvion toteutuminen	18
1.6.3	Tuotto ja kululaskelma	18
1.6.4	Tase.....	18
1.7	SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA	19
1.8	ARVIOINTIEN TULOKSET	20
1.9	YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ	20
2.	KANSALLISARKISTON TALOUSARVION TOTEUTUMA	21
3.	KANSALLISARKISTON TUOTTO- JA KULULASKEMA	23
4.	KANSALLISARKISTON TASE.....	24
5.	LIITETIEDOT.....	26
	Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta	26
	Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot	27
	Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset.....	27
	Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat	27
	Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely.....	28
	Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset ...	28
	Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot	28
	Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut.....	28
	Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat.....	28
	Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset	28
	Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat.....	29
	Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut	29
	Muut monivuotiset vastuut	30
	Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat	31
	Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat	31
	Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset	31
	Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio	31
	Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot	31
	Toimintakertomuksen liite 1 Tulostaulukko	32
	ALLEKIRJOITUKSET	36

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1 JOHDON KATSAUS

Arkistolaitoksen johtaminen perustui vuonna 2010 päivitettyyn arkistolaitoksen strategiaan, joka ulottui vuoteen 2015. Uutta strategiaa 2020 valmisteltiin koko kertomusvuoden ajan ja se vahvistettiin kuluvan vuoden tammikuussa. Strategia pyrkii erityisesti ottamaan huomioon uuden hallitusohjelman mukaiset tavoitteet digitalisaation edistämisen arkistolaitoksen toimialueella. Strategia korostaa myös arkistolaitoksen roolia suomalaisen humanistisen ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen keskeisenä infrastruktuurina. Strategian valmisteluvaiheessa useat arkistolaitoksen toiminnan kannalta keskeiset muutoshankkeet olivat avoimia. Arkistolaitoksen toiminnan eteneminen selkiintyi vasta loppuvuodesta, hallitusohjelman toimenpideohjelmalla odotettiin syksyyn ja keskusarkiston rakentamisen rahoituksen siirtyminen oli myös jonkin aikaa avoimaa.

Arkistolaitoksen toiminnalle on ominaista sen hallussa olevan asiakirjallisen kulttuuriperinnön jatkuva määrällinen kasvu. Sähköisessä muodossa olevan aineiston kasvaessa siirrytään entistä enemmän verkon kautta toteutettaviin palveluihin. Tämä vähentää aineistojen tutkimuskäyttöä paikan päällä arkistoissa. Asiakaskäyntien vähentymisestä ja säästösyistä johtuen Kansallisarkistossa ja kaikissa seitsemässä maakunta-arkistossa on supistettu tutkijasalien aukioloaikoja siten, että normaalin virka-ajan ulkopuolella arkistot ovat avoimia vain yhtenä arki-iltana. On huomattava, että tutkijasaliin toimitettujen asiakirjojen määrä ei kuitenkaan ole vähentynyt, vaan lisääntynyt kahtena viime vuotena.

Valtionhallinnon säästötoimenpiteet ovat koskettaneet voimakkaasti arkistolaitosta. Valtionhallinnon tuottavuusohjelman (2007- 2011) ja vaikuttavuus- ja tuottavuusohjelman (2012 - 2015) sekä muiden säästötoimenpiteiden vuoksi arkistolaitoksesta oli vuoden 2015 loppuun mennessä lakkautettu 73 henkilötyövuotta. Se tarkoittaa kaikkiaan noin 27,4 % vähennystä arkistolaitoksen henkilöstömäärässä vuodesta 2008 laskettuna. Säästötoimenpiteistä johtuvat menoleikkaukset ovat kohdistuneet yksinomaan henkilöstömenoihin ja käyttömenoihin. Kun monet muut virastot ja laitokset ovat etsineet säästöjä toimitilakustannuksista, ei arkistolaitos ole voinut tehdä samoin, koska toimintamenoista noin 40 % kohdistuu kiinteistöihin. Kansallisarkistossa ja maakunta-arkistoissa on yhteensä 213 hyllykilometriä aineistoja ja määrä kasvaa joka vuosi vastaanotettaessa pysyvästi säilytettävää aineistoa viranomaisilta. Kyky reagoida mahdollisiin taloudellisiin tai toiminnallisiin riskeihin on varsin heikko. Työn kuormittavuus on lisääntynyt, mikä on kohdistunut erityisesti johtoon ja asiantuntijavirkamiehiin. Sairauspoissaolojen kokonaismäärä laitostasolla on kertomusvuonna kuitenkin laskenut edelliseen vuoteen verrattuna.

Vaikka hallinnossa siirrytään yhä kattavammin sähköiseen asiointiin ja arkistointiin, on edellisten vuosikymmenien ajalta viranomaisten haltuun kertynyt pysyvästi säilytettävää arkistoaineistoa lähes yhtä paljon, kuin arkistolaitoksella nyt on hallussaan, jos otetaan koko valtionhallinto huomioon. Siirtovelvolliset viranomaiset siirtävät tämän massan seuraavien vuosikymmenien aikana arkistolaitokseen 40 vuoden siirtoaikaa noudattaen. Tätä nuorempaa aineistoa on kuitenkin otettu maksulliseen säilytykseen hallinnon uudistusten seurauksena viime aikoina entistä enemmän. Koska arkistolaitoksen arkistotilat ovat tällä vuosikymmenellä täyttymässä, on edellisen vuosikymmenen lopulla ryhdytty etsimään taloudellisesti tehokkaita ratkaisuja arkistorakentamiseen ja aineistojen hallintaan. Arkistolaitos on yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa valmistellut keskitettyä ja kustannustehokasta tilaratkaisua, jolla arkistolaitoksen lisärakentaminen keskitetään uuteen keskusarkistoon. Opetusministeri teki vuoden 2010 lopulla periaatepäätöksen keskusarkiston perustamisesta ja sijoittamisesta Mikkeliin. Arkisto-

laitos allekirjoitti vuonna 2014 Eduskunnan hyväksyttyä talousarviossa vuokratuuden ja opetus- ja kulttuuriministeriön suostumuksen saatuaan Keskusarkistoa koskevan vuokrasopimuksen Senaatti-kiinteistöjen kanssa. Keskusarkiston suunnittelu käynnistyi keväällä 2015, rakentaminen aloitetaan keväällä 2016 ja rakennus otetaan käyttöön vuoden 2018 alusta.

On huomattava, että arkistolaitos on valtion organisaatiomuutosten vuoksi ottanut etupainotteisesti vastaan aineistoja ja vastaa niiden tietopalvelusta. Tämä sitoo resursseja, mutta vastaavaa lisäystä resursseihin ei kuitenkaan ole saatu. Vähenevä henkilöstö joutuu vastaamaan myös näistä lisätehtävistä, jotka siirtyvät muilta virastoilta arkistolaitokselle. Kasvava tilantarve pyritään arkistolaitoksen uuden strategian mukaisesti ratkaisemaan digitoimalla viranomaisista siirrettävää aineistoa ja hävittämällä suurimman osan digitoidusta alkuperäisaineistosta. Mahdollisuus säilyttää digitoitua aineistoa yksinomaan digitaalisessa muodossa sisältyy vireillä olevaan arkistolain muutosehdotukseen.

Toiminnallisesti vuosi 2015 oli monella tavalla tuloksellinen. Arkistolaitoksen digitaaliarkisto ja digitaalisten aineistojen käyttö kasvoivat voimakkaasti. Digitoidun aineiston määrä nousi jo lähes 40 miljoonaan kuvausyksikköön. Käyntikertoja digitaaliarkistossa oli arviolta yli 1 000 000 ja aineistojen sivulataukset nousivat jo noin 50 miljoonaan. Samaan aikaan tutkijasali- ja tietopalveluja tehostanut ASTIA -tilauspalvelun käyttö jatkoi kasvuaan. Palvelu mahdollistaa ennakkotilaukset käyttäjille, mikä luonnollisesti hyödyttää kaikkia käyttäjiä, mutta erityisesti etäämpää tulevia tutkijoita. Voimavarojen vähentyessä arkistolaitos on joutunut karsimaan voimakkaasti tutkijasalipalveluita. Aukioloajat ovat vuodesta 2007 vähentyneet 40 %:lla. Tätä on kuitenkin voitu kompensoida parantamalla sähköisten aineistojen saatavuutta.

Aineistojen hakemistopalveluja parantava ja yhtenäistävä AHA-hanketta on kertomusvuonna jatkettu yhteistyössä valtionapuarkistojen kanssa. Sen on tarkoitus valmistua vuonna 2017 ja käyttöön otto olisi vuonna 2018.

Arkistolaitokseen vastaanotettiin edellisen vuoden tapaan merkittävä määrä valtion viranomaisten arkistosiirtoja. Kaikkiaan arkistolaitoksen viranomais- ja yksityisarkistojen määrä karttui hiukan yli 5 000 hyllymetriä.

Tulosalueittain tarkasteltuna toteuma vastasi pääosin ennakoituja tavoitteita. *Tutkimuksen ja kehittämisen* tulosalueella tulossopimuksessa ei kertomusvuonna ollut asetettu määrällisiä tulostavoitteita. *Aineistohallinnan* tulosalueella saavutettiin tulostavoitteet aineistojen kartunnassa ja aineiston digitoinnissa. *Tietopalvelujen* tulosalueella tutkijakäyntien määrä jäi tulossopimuksessa arvioitua pienemmäksi. Sen sijaan aineistojen verkkokäyttö ylitti tavoitteen. Tulos vastaa arkistolaitoksen strategista tavoitetta vähentää tutkijasalikäyntejä lisäämällä sähköisten aineistojen saatavuutta. Selvityspalvelutilausten tulostavoite ylittyi hieman. Julkisoikeudellisten selvityspalvelutilausten toimitusaikojen ylitykset olivat edelleen vähäisiä. Tavoiteajassa toimitettiin peräti 97 % tilauksista. Toiminnallisen tehokkuuden mittarina käytetty arkistoinnisten kokonaismäärä suhteessa henkilötyövuosiin (hm/htv) ylitti niin ikään tulossopimuksen tavoitteen. Tulossopimuksessa oleva henkilötyövuosien määrätavoite vastasi toteumaa. Vakiinaisen henkilöstön määrä väheni 5 henkilötyövuodella ja oli vuoden lopussa 192 htv. Henkilöstön sairauspoissaolot vähenivät edellisestä vuodesta ja olivat alle tavoitteen, joka oli 8 tp/htv.

Arkistolaitoksen taloudellinen tilanne noudatti kertomusvuonna sopeuttamisohjelman tavoitteita. Talousarvion määrärahoissa ollut vaje pystyttiin kattamaan siirtomäärärahoilla ja henkilöstömenojen säästöillä. Normaalia suuremmat siirtomäärärahat johtuivat edellisen vuoden mittavista maksullisena palvelun toteutetuista järjestämis- ja digitointihankkeista. Arkistolaitos päivitti kertomusvuonna opetus- ja kulttuuriministeriön pyynnöstä toiminnan ja talouden sopeuttamissuunnitelmaansa. Arkistolaitos on toistuvasti kiinnittänyt ministeriön huomiota sii-

hen, ettei leikkauksia kohdennettaessa ole otettu huomioon toimitilojen poikkeuksellisen suurta osuutta. Henkilöstömäärän voimakas vähentäminen aiheuttaa merkittävän toimintaa uhkaavan riskin. Vuodelta 2015 kuluvalle vuodelle siirtyneistä määrärahoista 82 % muodostuu vuonna 2015 lisätalousarviossa myönnetystä Keskusarkiston aineistosiirtojen valmisteluun osoitetun määrärahan siirto-osuudesta.

Maksullisen toiminnan tulot laskivat 27,4 % edellisestä vuodesta, ja maksullisen toiminnan kannattavuus kokonaisuudessaan oli edellistä vuotta hieman huonompi. Asetettua kannattavuustavoitetta ei saavutettu liiketaloudellisten suoritteiden osalta, eikä myöskään ja julkisoi-keudellisten suoritteiden osalta, joskin jälkimmäisten kustannusvastaavuus parani. Muita tuloja saatiin muun muassa yhteisrahoitteisista hankkeista. Maksullisia järjestämishankkeita oli työn alla lukumääräisesti huomattavan paljon, mutta suurin osa niistä oli pieniä.

Entisen Sota-arkiston aineiston kunnostamisprojekti saatiin kertomusvuonna päätökseen. Projektin käytännön toteuttamisesta vastasi Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto Mikkelissä ja sen rahoitti puolustusministeriö. Arkistolaitos oli projektin ohjaava taho. Kaikkiaan hankkeessa järjestettiin ja luetteloitiin noin 18 000 hyllymetriä puolustushallinnon arkistoaineistoa vuosilta 1918 - 1945. Hankkeessa oli vuosina 2008 – 2015 työllistettyä noin 200 henkilötyövuotta.

Arkistolaitoksen toimintaa tukeva neuvottelukunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Arkistolain ja yksityisarkistolain uudistamista valmistelevat työryhmät jättivät esityksensä kertomusvuoden alussa. Esitysten mukaan arkistolain kokonaisuudistus tulisi toteuttaa niin, että säädetään erilliset lait Kansallisarkistosta ja arkistolain muuttamisesta, yksityisarkistolaista sekä laki tiedonhallinnasta ja tietoaineistojen käsittelystä julkishallinnossa (yleislaki). Arkistolaitokseen jatkotyöryhmä valmisteli kevään aikana perusteellisemmän esityksen laiksi tiedonhallinnasta ja tietojen käsittelystä julkishallinnossa. Näistä lakiehdotuksista jatkovalmisteluun on toistaiseksi päätetty ottaa laki Kansallisarkistosta ja muutos arkistolakiin.

1.2 VAIKUTTAVUUS

Arkistolaitoksen toiminnan vaikuttavuus on keskeisiltä osiltaan luonteeltaan välillistä. Tieteellisessä tutkimuksessa käytetyt asiakirjalähteet ovat keskeinen tietovaranto pyrittäessä muodostamaan monipuolista ja luotettavaa kokonaiskuvaa suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta eri aikakausina. Arkistolaitoksen tehtävänä on aineistojen säilyttämisen ohella lisätä niiden tunnettuutta ja tukea aineistojen monipuolista käyttöä. Tämä edellyttää tehokasta tiedotustoimintaa ja kiinteää yhteyttä tutkijayhteisöön ja muihin asiakasryhmiin.

Osana tunnettuutta Kansallisarkisto ja maakunta-arkistot ovat järjestäneet näyttelyitä. Merkittävimmät kertomusvuonna toteutetuista näyttelyistä olivat Kansallisarkistossa esillä olleet 4-vuotiseen Suomi 100 vuotta –näyttelysarjaan liittyvät Pro Finlandia – Suomen tie itsenäisyyteen –näyttelyjen ensimmäinen ja toinen näyttelytoteutus.

Arkistolaitoksen kansainvälistä vaikuttavuutta toteutetaan ensisijaisesti Euroopan Unionin puitteissa. Suomen vastuulla oli mm. Kansainvälisen arkistoneuvoston ICA:n urheiluarkistojajoston puheenjohtajuus. Lisäksi on osallistuttu ICA:n arkistokuvailujaoston EGADin työhön. Venäjän kanssa on jatkettu yhteistyötä Suomea koskevien arkistotietojen hankkimiseksi, mikä tarjoaa tutkimukselle uutta ja tähän saakka vähän käytettyä aineistoa. Pitkäjänteisen yhteistyön ansiosta Suomeen on voitu hankkia myös aiemmin suljettuna ollutta aineistoa. Arkistolaitos on tiiviisti mukana myös perinteisessä pohjoismaisessa arkistolaitosten välisessä yhteistyössä.

Arkistolaitoksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tunnuslukuina käytetään säilytettävän arkistoinneksen kokonaismäärää ja siitä digitoidun aineisto määrää kartuntoineen. Kertomusvuoden lopussa arkistolaitoksen hallussa oli jo yli 213 000 hyllymetriä asiakirjoja, 1 757 000 karttaa ja piirustusta sekä yli 2,1 miljoonaa mikrofilmijäljennettä. Arkistolaitoksen digitaaliarkisto käsitti vuoden lopussa 38,5 miljoonaa kuvatiedostoa ja sen käyttö oli arviolta 50 miljoonaa sivulatausta ja hieman yli miljoona käyntikertaa vuodessa.

1.3 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Toiminnan tuottavuudelle ei tulossopimuksessa asetettu määrällisiä tavoitteita. Toimintakertomuksen liitteessä olevassa tulostaulukossa on kuitenkin esitetty entiseen tapaan keskeisten suoritteiden tuottavuus vertailuna kolmen vuoden ajalta. Kertomusvuonna työn tuottavuus lisääntyi kolmen seurannassa olevien suoriteryhmän osalta (yhteensä 12) ja laski 9 suoriteryhmän osalta (ks. Tulostaulukko). Työn tuottavuus lisääntyi koulutuksessa, digitoinnissa ja konservoinnissa, mutta laski asiakirjojen seulonnassa, asiantuntijatehtävissä, viranomaisarkistojen siirroissa ja järjestämisessä, yksityisarkistojen hankinnassa järjestämisessä, luetteloinnissa, tutkijapalvelussa ja selvityksissä. Arkistolaitoksessa työskenteli määräaikaisissa palvelussuhteissa myös työllistettyjä ja harjoittelijoita, joiden kaikkien työpanos on mukana tuottavuuslaskelmissa. Myös määräaikaiset projektit, kuten vuoden 2014 aikana toimineet mittavat järjestämis- ja digitointiprojektit vaikuttavat peräkkäisten vuosien tunnuslukujen vertailtavuuteen näiden suoriteryhmiä osalta.

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Toiminnan taloudellisuudelle ei tulossopimuksessa asetettu määrällisiä tavoitteita, mutta toimintakertomuksen liitteessä olevassa tulostaulukossa on kuitenkin esitetty keskeisten suoritteiden taloudellisuus (yksikkökustannukset) vertailuna kolmen vuoden ajalta. Seurannassa ovat samat suoritteet, kuin tuottavuudenkin seurannassa. Yksikkökustannukset laskivat konservoinnissa ja digitoinnissa ja kasvoivat seulonnassa, asiantuntijatehtävissä, koulutuksessa, viranomaisarkistojen siirroissa ja järjestämisessä, yksityisarkistojen hankinnassa ja järjestämisessä, luetteloinnissa, selvityksissä ja tutkijapalvelussa. Muutoksiin saattaa olla osasyynä ajanhallintajärjestelmän muutoksesta (Kieku) johtuvat kohdistamiskäytännöt. Vasta useamman vuoden seuranta antaa kehityksestä paremman kuvan.

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisten julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus huononi edellisestä vuodesta 2,0 prosenttiyksikköä. Työaikaosuus oli edellistä vuotta suurempi, 3,23 % kokonaistyöajasta (edellisenä vuonna 2,82 % kokonaistyöajasta). Suhteellista työaikaosuutta on käytetty laskelmissa myös tilavuokrien ja yhteiskustannusten laskuperusteena, joten muutos työaikaosuuksissa vaikuttaa kustannusvastaavuuden muutoksiin. Julkisoikeudellisten selvityspalvelutilausten kustannusvastaavuus parani edellisestä vuodesta 1,26 prosenttiyksikköä ja oli 33,76 % (edellisenä vuonna 32,5 %) tavoitteen ollessa 50 %. Työaikaosuuden laskemistapaa on muutettu Kiekuun siirtymisen vuoksi niin, että työaikaosuus lasketaan kokonaistyöajasta tehollisen työajan sijaan ja poissaolot vyiörytetään kustannuksiin.

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus huononi 2,9 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta ja oli 98,3 %. Laskelmaan otetaan mukaan myös arkisto- ja muiden toimitilojen

vuokraus. Liiketaloudellisten suoritteiden työaikaosuus tehollisesta työajasta pieneni edellisestä vuodesta huomattavasti johtuen mittavien maksullisten hankkeiden päättymisestä. Työaikaosuus oli 6,73 % kokonaistyöajasta (edellisenä vuonna 11,06 % kokonaistyöajasta). Kustannusvastaavuutta laski kertomusvuonna Valtiokonttorin ohjeen mukainen ajanhallinnan kohdentaminen tukitoiminnoille, jolloin esimiestyötä kohdentui aikaisempaa enemmän tukitoimintoihin. Vuonna 2016 ohjetta on tältä osin muutettu. Myös johtaminen tuli nyt laskelmissa tukitoimintoihin.

Selvästi parhaiten kannattavia palveluita olivat edelleen annettu koulutus ja järjestämispalvelut. Myös maksullinen digitointi oli kannattavaa. Arkistotilojen vuokraamisessa tulot kattoivat menot. Selvitystoiminta oli edelleen tappiollista.

Erillislakien mukaisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma, joka käsittää julkisuuslain tarkoittamia jäljenteitä ja etsintämaksuja, osoitti näiden suoritteiden tuottamiseen kohdistuneen työajan olevan 4,42 % (edellisenä vuonna 2,93 % kokonaistyöajasta) kustannusvastaavuuden ollessa 26,5 % (edellisenä vuonna 23,5 %). On huomattava, että tähän kategoriaan kuuluvat jäljennepalvelutilaukset, joiden alle puoli tuntia kestävästä etsinnästä ei peritä maksua. Kustannusvastaavuuden laskeminen pelkästään maksullisten suoritteiden osalta on hankalaa, koska niistä ei ole erillistä seurantaa.

Maksullisen toiminnan tulot vähenivät 753 750 euroa edellisestä vuodesta.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat vuodelta 2015 (1000 euroa)

JULKISOIKEUDELLISET SUORITTEET

	2013	2014	2015
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan myyntituotot			
- julkisoikeudelliset selvitykset ja jäljenteet	110	116	124
- kaukolainat	9	13	12
Maksullisen toiminnan muut tuotot	80	32	36
Tuotot yhteensä	199	161	172

KOKONAISKUSTANNUKSET

Erilliskustannukset			
- Aineet, tarvikkeet, tavarat ja palvelujen ostot	70	19	36
- Henkilöstökustannukset	289	283	262
- Vuokrat ¹	35	30	28
Muut erilliskustannukset	-	-	-
Erilliskustannukset yhteensä	394	332	326
Osuus yhteiskustannuksista			
- Tukitoimintojen kustannukset	65	57	133
- poistot ja korot	18	17	3
- muut yhteiskustannukset	94	84	95
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	177	158	231
Kokonaiskustannukset yhteensä	571	490	557
Kustannusvastaavuus	-372	-329	-385
Kustannusvastaavuus -%	34,9	32,9	30,9

LIIKETALOUDELLISET SUORITTEET (1000 euroa)

	2013	2014	2015
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan myyntituotot			
- jäljennepalvelu	53	22	22
- koulutus	224	213	183
- selvitykset	27	21	20
- maksullinen järjestäminen	262	490	799
- maksullinen järjestäminen, ALKU-hanke	734	803	-
- maksullinen sopimusdigitointi	195	320	145
- konsultointi	19	10	-
- muut suoritteet ja palvelut	30	117	32
-Yhteensä	1 544	1 996	1 201
Maksullisen toiminnan muut tuotot			
- vuokratuotot	482	484	442
Tuotot yhteensä	2 026	2 480	1 643
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Erilliskustannukset			
- Aineet,tarvikkeet,tavarat ja palvelujen ostot	84	170	146
- Henkilöstökustannukset	818	1 092	618
- Vuokrat ¹	98	119	59
- Vuokrattujen arkistotilojen vuokrat	457	472	399
Muut erilliskustannukset	-	-	-
Erilliskustannukset yhteensä	1 457	1 853	1 222
Osuus yhteiskustannuksista			
- Tukitoimintojen kustannukset	180	224	278
- Poistot ja korot	50	65	7
- Muut yhteiskustannukset	259	309	164
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	489	598	449
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 946	2451	1 671
Kustannusvastaavuus	80	29	-28
Kustannusvastaavuus -%	104,1	101,2	98,3

ERILLISLAKIEN MUKAISET SUORITTEET (1 000 euroa)

	2013	2014	2015
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan myyntituotot	108	112	183
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Erilliskustannukset			
- Aineet, tarvikkeet, tavarat ja palvelujen ostot	3	3	1
- Henkilöstökustannukset	124	278	332
- Vuokrat ¹	15	32	39

<u>Muut erilliskustannukset</u>	-	-	-
Erilliskustannukset yhteensä	142	313	372
Osuus yhteiskustannuksista			
- Tukitoimintojen kustannukset	28	59	183
- Poistot ja korot	8	17	4
- <u>Muut yhteiskustannukset</u>	40	88	132
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	76	164	319
Kokonaiskustannukset yhteensä	218	477	691
Kustannusvastaavuus	110	-365	-508
Kustannusvastaavuus -%	49,5	23.5	26,5

¹ Laskelmassa on mukana kaikista toimitiloista 10,58 %. Arkistotiloja ei ole otettu mukaan laskelmiin, paitsi arkistotilavuokrauksen kustannuksissa.

1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteista toimintaa kertomusvuonna olivat veikkausvoittovaroista osittain rahoitettavat VAPA-palvelu, ja Venäjän mikrofilmihanke, EU-rahoitteiset APEX-, EHRI- ja Europeana Cloud- ja Community as Opportunity: The Creative Archives' and Users' Network –hankkeet. Suomen Akatemian rahoittama rekisteritutkimuksen FMAS-hanke ja yksityisen tahon rahoittama Sodissa 1939-45 menehtyneet -tietokanta-hanke. Uutena hankkeena käynnistettiin Keski-ikä-tietokannan uudistamishanke. Jälkimmäisten rahoitus tulee eri säätiöiltä. Valtionkonttorin rahoituksen avulla toteutettiin Kaiku - Yhdessä Yhtenäinen Kansallisarkisto -projekti, jonka tavoitteena oli tukea arkistolaitoksen tulevaa organisaatiouudistusta.

Yhteisrahoitteiseen toimintaan kohdistui vuonna 2015 kaikkiaan 6,6 henkilötyövuotta (edellisenä vuonna myös 10,5 htv). Tästä Venäjä-hankeeseen kohdistui 1,84 htv. Ulkopuolista rahoitusta hankkeissa oli käytettävissä yhteensä 748 653,10 euroa (edellisenä vuonna 759 172,54 euroa), josta käytettiin 271 610,17 euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmaa ei esitetä, koska koko toiminnalle saatu rahoitus jäi alle 1 miljoonaa euroa.

1.4 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

1.4.1-1.4.2 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet, palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Tässä yhteydessä raportoidaan opetus- ja kulttuuriministeriön ja arkistolaitoksen välisessä tulossopimuksessa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta tulosalueittain sekä muista kertomusvuonna toteutettujen tai edelleen jatkuvien, pitempiaikaisten hankkeiden tilanteesta. Yksityiskohtainen vertailu tulostavoitteiden toteutumisesta esitetään tulostaulukossa sivuilla 31-34.

Tutkimus ja kehittäminen

Digitaalisen aineiston saatavuuden edistäminen

Arkistolaitos osallistuu tutkimusprosessin sähköistämiseen edistämällä digitaalisen aineiston saatavuutta, tuottamalla laadukkaita verkkopalveluita ja kehittämällä tutkimusinfrastruktuureita yhteistyössä tutkimusyhteisöjen ja muistiorganisaatioiden kanssa. Tutkimuksen ja kehittämisen vastuualue toimii arkistolaitoksen edustajana kansallisessa ja kansainvälisessä tutkimusyhteistyössä, verkostoissa ja –projekteissa ja pyrkii aktiivisesti käynnistämään erillisrahoitettuja yhteistyöprojekteja. Projektien tulokset jalkautetaan arkistolaitoksen palveluihin ja tietojärjestelmiin arkkitehtuurin mukaisina kokonaisuuksina ja pienenevien resurssien asettamat reunaehdot huomioiden. Yhteistyössä priorisoidaan digitaalisen humanismin hankkeet.

Kansallisarkiston ja Tilastokeskuksen yhteinen hanke Kansallinen rekisteri- ja mikroaineistojen tutkijapalvelu valittiin vuonna 2013 tutkimusinfrastruktuurien tiekartalle. Suomen Akatemia myönsi palvelun toteuttamiseen FIRI2013 -haussa rahoitusta. Haettua jatkorahoitusta ei saatu enää vuodelle 2015, mutta osa vuoden 2014 rahoituksesta voitiin siirtää vuodelle 2015. Kansaneläkelaitos myönsi vuonna 2015 Kansallisarkistolle rahoitusta käyttöluupalvelun toteutusvaiheeseen. Hankevaiheen loppuun saattamiseksi on haettu myös muuta ulkopuolista rahoitusta, jotta kehitettävä palvelu saadaan käyttöön mahdollisimman nopeasti. Palvelun käyttöönotto parantaisi merkittävästi julkisen hallinnon rekisteriaineistojen löydettävyyttä, saatavuutta ja käytettävyyttä. Arkistolaitoksen omista tutkimushankkeista oli vireillä arkistolaitoksen 200-vuotishistoria -hanke. Kansallisarkisto sai jatkorahoitusta Koneen Säätiöltä keskiaikatietokannan kokonaisuudistukseen, joka toteutetaan yhteistyössä keskiaikatutkijoiden kanssa.

Arkistolaitos hankkii Venäjältä digitaalisia kopioita Suomea koskevista arkistoaineistoista. Keskitetty hankinta tukee yliopistoissa tehtävää Venäjä-tutkimusta, parantaa aineistohankinnan kansallista koordinaatiota ja tehostaa aineistojen saatavuutta. Kertomusvuonna hankittiin 18 730 jäljennettä.

Vuonna 2012 Kansallisarkiston alaisuudessa Inarissa toimintansa aloittaneen Saamelaisarkiston tehtävänä on saamelais tutkimuksen tukeminen ja edistäminen saamelaiskulttuurin vahvistamiseksi ja saamelaisia koskevan historiatiedon lisäämiseksi. Arkisto tallentaa saamelaista asiakirjallista kulttuuriperintöä sekä huolehtii sen säilyttämisestä ja käyttöön asettamisesta. Arkiston tärkeänä tehtävänä on edistää saamentutkimukseen liittyvää tutkimusyhteistyötä kansallisesti ja kansainvälisesti. Vuoden 2015 loppuun mennessä arkistoon oli luovutettu 29 arkistonmuodostajan asiakirjoja, joista vanhin ja arvokkain on Suonikylän kolttakylän arkisto vuosilta 1601 – 1775. Kolttakylän arkisto valittiin lokakuussa 2015 Unescon maailmanperintökohdelistalle.

Normi- ja informaatio-ohjaus

Vuoden 2013 alussa vahvistetun seulontapolitiikan ja -strategian avulla arkistolaitos osoittaa arkistonmuodostajille, tutkijoille ja asiakirjatietojen muille käyttäjille, millaisin perustein ja periaattein arkistolaitos määrää julkisen hallinnon asiakirjatietoja pysyvään säilytykseen, osaksi kansallista asiakirjallista kulttuuriperintöä. Seulontapolitiikka ja -strategia edistävät digitaalista säilytystä ja siten mahdollistavat sen, että entistä kattavampi osa julkisen hallinnon asiakirjatiedoista voidaan säilyttää pysyvästi.

Kertomusvuonna annettiin 72 seulontapäätöstä (edellisenä vuonna 47 päätöstä), joista suurin osa kohdistui sähköisten tietojärjestelmien tietosisältöön. Arkistolaitos on vähentänyt pienenevien resurssiensa ja arkistolain uudistamistyön takia sähköisen asiakirjahallinnon kehittämisen ja ohjaustehtäviä. Siitä huolimatta arkistolaitoksen Sähke2-normi on laajasti käytössä julkisen hallinnon tietojärjestelmissä ja normi on yhtenäistänyt asiakirjahallinnassa käytettyjä metatietoja ja tietorakenteita. Normin voimassaoloaika jatkettiin vuoden 2016 loppuun. Vastaavasti

sähköisen arkistonmuodostussuunnitelman (eAMS) asema julkisen hallinnon tietojärjestelmien toiminnallisuuksien ohjaajana ja metatietojärjestelmänä on vakiintunut.

Syntyään digitaalisten asiakirjatietojen vastaanotto- ja säilytyspalvelussa (VAPA) oli vuoden 2015 lopussa 283 GT asiakirjatietoja. Asiakirjatiedot ovat rakenteisessa muodossa, jolloin niiden vaatima tilatarve on hyvin vähäinen. Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2015 tekemän päätöksen mukaisesti palvelu tulee ajaa alas seuraavan vuoden aikana.

Koulutusta koordinoitiin ja toteutettiin arkistolaitoksen strategiassa, tulossopimuksessa ja koulutusohjelmassa määritellyllä tavalla. Peruskurssia toteutettiin monimuoto-opetuksena. Arkistolaitoksen järjestämä ja sen edustajien muiden järjestämällä kursseilla antama arkistokoulutus väheni, mutta osallistujien määrä kasvoi edellisen vuoden tasosta. Koulutustuntien määrä oli 278 ja osallistujien määrä oli 680 osallistujaa. Koulutus ei ollut kertomusvuonna enää tulossopimuksessa määrällisinä tavoitelukuina. Arkistolaitoksen antamien tutkintojen ja osasuoritusten määrä väheni edellisestä vuodesta ja oli 234 tutkintosuoritusta (edellisenä vuonna 356).

Asiakirjahallinnan ja arkistotoimen yliopisto- ja korkeakoulutason koulutusta antavat Tampereen, Turun, Oulun, Jyväskylän ja Itä-Suomen yliopistot sekä Mikkelin ammattikorkeakoulu. Lisäksi jatko- ja täydennyskoulutusta antaa mm. Turun yliopiston kehittämis- ja koulutuskeskus Brahea, jonka kanssa arkistolaitos jatko kiinteää yhteistyötä asiakirjahallinnon koulutusohjelman ja asiantuntijaohjelman suunnittelussa ja toteuttamisessa. Em. koulutustahojen koulutuksen toteuttamiseen osallistuttiin kysynnän ja käytettävissä olevien resurssien mukaan.

Jokaisesta järjestetystä koulutustilaisuudesta pyydetään osallistujilta koulutuspalautteet. Kertomusvuonna saatujen palautteiden keskiarvo oli 4,14 (edellisenä vuonna 4,10) arvosteluasteikolla 1 – 5, jossa 5 on paras tulos. Koulutuksen bruttotulot olivat vuonna 2015 183 000 euroa, edellisenä vuonna 213 000.

Tunnettuuden edistäminen

Asiakirjanäyttelyt edistävät arkistolaitoksen aineistojen tutkimuksellista ja opetuksellista käyttöä sekä lisäävät aineistojen tunnettuutta. Vuonna 2015 Kansallisarkisto järjesti Suomi 100-juhlavuoteen liittyvästä neliosaisesta Pro Finlandia – Suomen tie itsenäisyyteen -näyttelysarjasta toisen, jossa esitellään, millaisena Suomi, suomalaiset ja Suomen pyrkimykset näyttäytyivät Isossa-Britanniassa, Saksassa, Itävallassa ja Unkarissa Suomen itsenäistymistä edeltävinä vuosikymmeninä ja itsenäisyyden alkuvuosina. Näyttelyn lisäksi tuotettiin tieteellinen julkaisu täydentämään näyttelyteemaa. Asiakirjanäyttelyiden kokonaismäärä oli edellisen vuoden tasolla. Näyttelytoimintaa kasvattivat ja monipuolistivat pienimuotoiset asiakirjojen ajankohtaiset esillepanot ja eri tavoin toteutetut yhteisnäyttelyt sekä verkkonäyttelyt. Näyttelyjen yhteismäärä oli 18 kpl (19). Näyttelytoimintaan käytetty henkilöpanos oli kaikkiaan 2,0 htv, edellisenä vuonna 2,9 htv. Ryhmille annettavien esittelyjen määrä kasvoi edellisestä vuodesta ja oli 226 esittelyä (170).

Heraldinen toiminta

Kansallisarkiston yhteydessä toimii Heraldinen lautakunta, johon kuuluu 13 jäsentä. Lautakunnan jäsenet edustavat heraldiikan tutkimusta, heraldista suunnittelua sekä historian ja hallinnon asiantuntemusta. Puheenjohtajana toimii pääjohtaja Jussi Nuorteva.

Heraldinen lautakunta kokoontui vuoden aikana neljä kertaa ja valmisteli yksitoista lausuntoa.

Käsiteltävinä asioina olivat mm. Raja- ja Merivartiojoukkojen Perinneyhdistys ry:n kantolippu, veneilyseurojen lippuerikoismerkkejä ja Jyväskylän normaalikoulun uusi sinetti. Arkistolaitoksen Internet-sivuilla toimii *Europeana Heraldica* –tietokanta. Siihen on liitetty Norjan, Ruotsin ja Tanskan kunnallisvaakunat, sekä historialliset että virallisessa käytössä olevat. Usealla kielellä toimiva tietokanta sisältää tällä hetkellä noin 2 000 vaakunaa ja 1 000 sinettiä.

Aineistohallinta

Aineistojen vastaanotto ja hankinta sekä säilytystilan hallinta

Arkistolaitokseen siirrettyjen aineistojen kartunta oli kertomusvuonna kaikkiaan 4 915 hm sekä 4 459 karttaa ja piirustusta viranomaisten asiakirjoja. Yksityisarkistojen kartunta oli 234 hm ja 17 karttaa ja piirustusta. Yksityisarkistojen vastaanottoa on tulossopimuksen mukaisesti sopeutettu väheneviin voimavaroihin. Resurssit on kohdistettu laitostasolla keskusarkistoon siirrettäviin aineistoihin, digitoitaviin aineistoihin sekä järjestämättömiin yksityisarkistoihin.

Kertomusvuoden maksullisista järjestämishankkeista jatkettiin Liikenteen turvallisuusvirasto Trafín kanssa v. 2013 tehdyn puitesopimuksen mukaisesti Trafín hallussa olevan aineiston maksullista järjestämistä ja digitointia sekä aloitettiin PRH:n tilaama maistraattien hallussa olevien asunto-osakeyhtiöiden ilmoitusasiakirjojen järjestäminen, seulonta ja digitointi sekä MMM:n tilaama Asutushallituksen ja Metsähallituksen asiakirjojen järjestämishanke. Muita pienempi järjestämishankkeita oli käynnissä 15 kpl.

Arkistolaitoksen käytössä oli noin 249 000 hm arkistotilaa, josta vapaana oli noin 23 700 hm.

Keskusarkiston käyttöön oton suunnittelua varten syksyllä 2013 asetettu sisäinen työryhmä jatkoi toimintaansa. Työryhmä suunnittelee keskusarkistoon siirrettävän aineiston valintaperusteet, siirtoaikataulut sekä toiminnot. Koko arkistolaitoksen käyttöön tuleva logistiikka- ja tilanhallintamalli/aineistohallintajärjestelmä AHJ, jossa on huomioitu säilyttämisen ja tietopalvelun mahdollisimman hyvä kustannustehokkuus, toteutetaan vuosina 2016- 2017.

Käytettävyyden ja säilyvyyden edistäminen

Järjestettyjen arkistojen kokonaismäärä hyllymetreissä, 5 429 hm, oli edellistä vuotta huomattavasti pienempi (10 145 hm). Edellisenä vuonna saatiin päätökseen mittavat maksulliset hankkeet, joista tärkeimpänä oli ALKU-hanke. Kertomusvuoden järjestämisen määrästä maksullisen järjestämisen osuus oli 1 490 hm. Tulostavoitetta ei järjestämiselle enää tulossopimuksessa ollut. Viranomaisarkistojen osuus oli kokonaismäärästä 4 883 hm ja yksityisarkistojen 546 hm.

Entisen Sota-arkiston järjestämättömän ja puolustushallinnon vastuulla olevan aineiston järjestämisprojektiin Mikkelissä on osallistuttu aikaisempien vuosien tapaan ohjaus-, suunnittelu-, koulutus- ja tarkastustehtävien osalta. Projekti saatiin kertomusvuonna päätökseen. Sen puitteissa käsiteltiin 18 hyllykilometriä aineistoa.

Arkistolaitoksen Vakka-arkistotietokanta sisälsi kertomusvuoden lopussa tiedot 3 500 584 arkistoyksiköstä. Tietokantaa täydennettiin vuoden aikana 3 534 arkistoluettelon tiedoilla (edellisenä vuonna 4 610 luettelo). Vuoden loppuun mennessä Vakkaan on syötetty vuodesta 1998 lähtien tilastojen mukaan 29 594 arkistoluettelon tiedot. Entisen Sota-arkiston käytössä ollut AARRE -aineistorekisteri toimii erillisenä tietokantana.

Valtakunnallista yksityisarkistorekisteriä ei ole enää ylläpidetty. Rekisterissä on 26 laitoksen ja niissä säilytettävän noin 48 575 arkiston tiedot. Yksityisarkistojen säilyttämisessä ja käytön edistämiseksi arkistolaitosta tukee neuvoa-antavana elimenä arkistolaitoksen yksityisarkistoasiain neuvottelukunta. Arkistolaitoksen yksityisarkistostrategia on laadittu vuoteen 2015 saakka kestäväälle aikajaksolle. Kansallisarkistossa on järjestetty yksityisarkistoja myös ulkopuolisella rahoituksella.

Asiakirjojen digitoinnissa tuotettiin ja tallennettiin digitaaliarkistoon 12 984 052 kuvatiedostoa (edellisenä vuonna 5 673 783 kuvatiedostoa). Arkistolaitoksessa jatkui kertomusvuonna Trafihankkeen osana maksullisena palveluna Trafim aineistojen digitoimintaa sekä aloitettiin PRH:n asunto-osakeaktien digitoiminta. Maksullisena palveluna digitoitiin 1 704 340 kuvatiedostoa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän 300 000 euron sopeuttamisrahan avulla on tehostettu merkittävästi digitoimintotoimintaa mm. hankkimalla tehokkaampia skannereita. Rahoituksen turvin on suunniteltu ja toteutettu kokonaan uusi tehokas digitoimintaprosessi alkuperäisten kortistojen ja purettavien sidosten digitoimintaan.

Konservoinnin tehtäväalueella käsiteltiin 88 439 arkkiä, karttaa tai piirustusta (edellisenä vuonna 101 044 kpl). Konservointia toteutettiin konservoinnin toimenpideohjelman puitteissa. Digitoiminnan esivalmistelutehtäviin ja muuhun arkistoa-aineiston huoltoon käytettiin lisäksi 5,32 htv. Resurssien nopea väheneminen konservoinnissa vaikuttaa välittömästi mahdollisuuksiin toteuttaa aineiston säilymistä edistäviä tehtäviä.

Aineistohallinnan kehittämishankkeet ja arkistosektorin koordinoiminta

Arkistolaitoksen kaikki käsittelyä edellyttävät aineistot ja niille suoritettavat käsittelytoimenpiteet (kuvailu ja järjestäminen, digitoiminta ja siihen valmisteleminen sekä indeksoiminta) tunnistava aineistohallinnan toimenpideohjelma saatiin valmiiksi. Toimenpideohjelma toimii jatkossa yksiköiden vuosittaisten metatietotyön tulostavoitteiden asettamisen pohjana.

Vuoden 2011 lopulla käynnistyneessä AHAA-hankkeessa jatkui arkistolaitoksen ja viiden yksityisen valtionapuarkiston yhteisen hakemistojärjestelmän toteutus. Rahoitusvaikeuksista johtuen toteutus oli osan vuotta keskeytettynä. Vuoden lopulla OKM myönsi CSC:lle jatkorahoituksen, jolla hakemistojärjestelmän toteutus voidaan viedä loppuun alkuperäisen vaatimusmäärittelyn mukaisena. Finna-asiakasliittymän räätälöinti AHAA:n käyttöliittymäksi käynnistyi yhteistyössä Kansalliskirjaston kanssa OKM:n Kansalliskirjastolle myöntämällä rahoituksella.

Arkistosektorin KDK-yhteistyöverkosto, jonka toimintaa Kansallisarkisto johtaa, on Kansallinen Digitaalinen Kirjasto –hankkeessa mukana olevien arkistosektorin toimijoiden yhteistyöelin. Verkoston toiminnan tarkoituksena on tuottaa arkistosektorin yhteinen näkemys KDK:n puitteissa tehtävään sektorien väliseen yhteistyöhön ja verkosto nimittää arkistosektorin edustajat KDK:n yhteistyöryhmiin. Kertomusvuonna jatkui arkistosektorin yhteisen kohdearkkitehtuurin tuottaminen ja käynnistettiin arkistosektorin yhteisen yksityisarkistojen hankintapolitiikan laadinta. Yhteistyöverkosto järjesti myös kolme arkistosektorin ajankohtaisia teemoja käsittelevää seminaaria.

Tietopalvelut

Arkistolaitoksen tietopalvelua toteutettiin vuosille 2013 -2015 ajoittuvan tietopalvelustrategian mukaisesti. Strategian keskeisiä tavoitteita ovat mm. sähköisen asiointipalvelun jatkuva paran-

taminen, itsepalvelun lisääminen, selvitys- ja jäljennepalveluiden kehittäminen sekä yhteistyön lisääminen muiden arkistojen kanssa.

Tutkijakäyntien määrä väheni edelliseen vuoteen verrattuna 2,5 % ja oli 33 426 käyntiä. Edellisenä vuonna vähennys oli 7,8 %. Tutkijakäynnit ovat vähentyneet vuosituhannen vaihteen huippuvuosista yli puolet. Tulossopimuksessa kirjattu tavoite (arvio) oli 35 000 tutkijakäyntiä. Tutkijakäyntien väheneminen on ennakoitua ja linjassa strategian mukaisen verkkopalvelujen kehittämisen kanssa. Tutkijasaliin toimitettujen asiakirjojen määrä kuitenkin lisääntyi edellisestä vuodesta 11,9 %, ja oli 75 303 arkistoyksikköä. Sähköisessä muodossa saatavan aineiston lisääntyminen vaikuttaa erityisesti sukututkijoiden tutkijakäyntien vähenemisenä. Arkistolaitoksen digitaaliarkiston verkkosivuilla käynnit kasvoivat. Puolelta vuodelta tilastoitiin yli 25 miljoonaa sivulatausta ja 585 000 käyntikertaa, edellisenä vuonna koko vuoden määrä oli 44 miljoonaa ja käyntikertoja oli noin 1,1 miljoonaa.

Tilattujen selvitysten ja muiden tietopyyntöjen kysyntä kasvoi edellisestä vuodesta vajaat 2 %. Selvitysten yhteismäärä oli 22 434. Kasvu johtui julkisuuslain mukaan annettaviin jäljenteisiin liittyvien tietopyyntöjen lisääntymisestä. Liiketaloudellisten selvitysten tekemistä on rajoitettu resurssien vähentymisen vuoksi. Tulostavoitteena olleen 22 000 selvityksen määrä ylitettiin. Julkisoikeudellisten selvitysten toimitusaikoja pystyttiin edelleen noudattamaan niin, että ylityksiä oli vain 2,79 % kaikista toimituksista, edellisenä vuonna ylityksiä oli 2,88 %. Julkisoikeudellisten selvitysten ja jäljennetilausten toimitusaikoja pidennettiin vuonna 2014 ja ne ovat selvitystyyppistä riippuen lain sallimissa rajoissa kahdesta viikosta kuukauteen.

Kaukolainojen tilastointia muutettiin, niin että tilastoitiin vain lainatilaukset, ei asiakirja- tai mikrofilmiyksikköjä, joten vertailutietoa on vaikea saada. Kaukolainaus on jatkanut laskuaan usean vuoden ajan etenkin mikrofilmien osalta. Jäljenteiden kysyntä kasvoi yhden prosentin ja oli 123 752 kpl. Jäljennepalvelun tulot pysyivät kuitenkin edellisen vuoden tasolla.

Kirjastojen osalta arkistolaitoksen yksiköissä tallennettiin tieteellisten kirjastojen Erkkii-tietokantaan 4 319 yksikköä, edellisenä vuonna 5 775 yksikköä.

Muut tehtävät

Muita tehtäviä ovat mm. sisäinen ja ulkoinen viestintä ja valtionapuviranomastehtävät. Edellisten vuosien tapaan arkistolaitos julkaisi arkistoalan ammattiväelle ja tutkijayhteisölle suunnattua tiedotuslehteä *Aktia*, jota ilmestyi kolme numeroa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tiedepolitiikan tulosohjauksen kehittämishankkeen yhteydessä katsonut, että arkistolaitoksen tulee raportoida valtionapua saavien yksityisarkistojen toiminnasta, vaikka se ei voikaan käydä tulosneuvotteluja niiden kanssa, koska osa rahoituksesta tulee niitä ylläpitäviltä yhteisöiltä (OpM työryhmämuistio 46:2002). Yksityisten arkistojen valtionavusta annetun lain (1006/2006) nojalla Kansallisarkisto myönsi vuodelle 2014 lakisääteistä pysyväisluonteista valtionapua enintään 80 % valtionapuun oikeuttavista arkistotoimen menoista seuraaville arkistoille: Kansan Arkisto, Keskustan ja Maaseudun arkisto, Porvarillisen Työn Arkisto, Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto, Suomen Urheiluarkisto, Svenska centralarkivet, Toimihenkilöarkisto, Työväen Arkisto ja Urho Kekkosen arkisto sekä 100 % valtionapuun oikeuttavista menoista Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistoille ja Svenska Litteratursällskapet i Finlandin arkistoille. Valtionapuarkistoille myönnettiin talousarviossa 5 443 000 euroa. Valtionapuarkistoja koskevan, niiden toiminnan tuloksellisuuden seurannan arviointia palveleva indikaattorijärjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2008 alusta. Valtionapuarkistojen tuloksellisuus- ja tilastotiedoista raportoidaan erikseen opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Kehittämishankkeet

Kertomusvuonna jatketuista ja aloitetuista kehittämishankkeista on mainittu tulosaluekohtaisissa luvuissa.

Hallinto- ja tukitoiminnot sekä ohjausjärjestelmät

Tulosohjausta toteutettiin tulossopimusjärjestelmän puitteissa siten, että Kansallisarkisto teki tulossopimukset maakunta-arkistojen kanssa ja arkistolaitos opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Vuosia 2013–2016 koskeva tulossopimuskauden vuotta 2016 koskeva ehdotus valmisteltiin alkuvuodesta ja ko. vuotta koskevat tulosneuvottelut opetus- ja kulttuuriministeriön ja arkistolaitoksen välillä käytiin keväällä ja arkistolaitoksen sisäiset tulosneuvottelut loppuvuodesta. Arkistolaitoksessa on ollut käytössä kattava työajanseuranta sisäistä laskentaa varten, mutta Kiekun käyttöönoton jälkeen 1.4.2015 on käytetty valtion yhteistä järjestelmää ajanhallinnassa ja työajan kohdistamisessa. Ohjaus- ja tukitoiminnot ovat valtiolla yhtenäiset. Arkistolaitos kehittää indikaattorijärjestelmäänsä siten, että se entistä paremmin tukee strategian mukaisten tavoitteiden seurantaa ja ottaa huomioon asiakaskunnan käyttötavoissa tapahtuneen muutoksen. Ennen muuta sähköisten aineistojen asiakaskäytön seurantaa tehostetaan. Seuraavan 4-vuotiskauden tulossopimusta valmisteltiin loppuvuodesta.

Arkistolaitoksen yksiköissä käytiin tulos- ja kehityskeskustelut vuodenvaihteessa.

Maksullisen palvelun hinnoittelussa noudatettiin vuoden 2014 alusta voimaan tullutta opetus- ja kulttuuriministeriön asetusta arkistolaitoksen suoritteista perittävistä maksuista sekä sen perusteella muutettua uutta hinnastoa.

Mittava Kieku - valtion talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän käyttöönottoprojekti valmisti Kiekun käyttöön oton ja alkuvaiheen käytön tuen.

Kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti arkistolaitos on laatinut energiantehokkuussuunnitelman (vain Kansallisarkisto), lisännyt videoneuvotteluja matkustuksen vähentämiseksi, rajoittanut minimiin kansainvälisen toiminnan työryhmiin, seminaareihin ja kongresseihin osallistumisen osalta ja vähentänyt toimitiloja Kansallisarkiston Siltavuoren ja Sörnäisten toimitiloteissa 1 100 m². Kansallisarkisto on aktiivisesti vaikuttanut siihen, että vanhoja ilmanvaihtokoneita on vaihdettu ja samalla mm. LTO-toimintojen lisäyksellä on saatu energiankulutusta vähennettyä myös kertomusvuoden aikana. Tutkijasalien aukioloaikojen lyhentäminen on vaikuttanut myös energian säästöön.

Arkistolaitos laati ensimmäisen toimitilastrategiansa keväällä 2014, ja sitä päivitettiin alkuvuodesta 2015.

Arkistolaitoksen henkilöstövoimavarojen kehittymisen suuntaa mitataan vuosittain valtiovarainministeriön henkilöstötilinpäätöksen mukaisten mittareiden avulla. Henkilöstön tilaa kuvataan vertailuluvuilla, jotka lasketaan joulukuussa palveluksessa olevasta henkilöstöstä. Henkilöstöresurssien määrää seurataan myös koko vuoden osalta henkilötyövuosien (htv) muutosluvulla, joka on resurssimittarina merkittävämpi, kuin pelkkä joulukuinen henkilöstön määrä. Kertomusvuodelle oli asetettu tavoitearvoja htv-luvulle ja sairauspoissaoloille.

Henkilöstövoimavarat

Kertomusvuoden joulukuussa arkistolaitoksen palkkaa saavan henkilöstön määrä oli yhteensä 235 henkilöä (2014/246, -4,5 %), joista naisia oli 60,0 % ja miehiä 40,0 %. Naisten osuus väheni 10,2%. Henkilötyövuosissa mitattuna henkilöstömäärä oli kuluneena vuonna 220,5, kun se edellisellä vuonna oli 241,9 (-8,8 %). Arkistolaitoksen henkilöstömäärä on nopeasti vähentynyt vuodesta 2008, jolloin se oli 288 htv (kaikki palvelussuhteet).

Vakinaisen henkilöstön määrä on vähentynyt koko henkilöstön määrää nopeammin. Vakinaista henkilöstöä oli Tahti-tilaston mukaan 183 henkilöä (2014/191), -4,2%. Näistä naisten osuus oli -5,0% ja miesten osuus -2,8%. Luvuista puuttuvat vuoden lopussa virkavapaalla olleet. Palkkaa saavia määräaikaista oli kaikkiaan 52 henkilöä (2014/55), muutos -5,5 %. Lisäksi arkistolaitoksessa työskenteli erilaisia palkattomia harjoittelijoita, joita ei lasketa em. määräaikaisten lukuun.

Palkkaa saavan henkilöstön ikärakenne kääntyi hieman nousuun. Muutos johtui vuoden 2014 aikana erilaisiin järjestämishankkeisiin palkatuista nuorista ikäluokista. Keski-ikä oli vuoden lopussa 49,1 vuotta (2014/48,3), 1,7 %. Miesten keski-ikä oli 48,0 ja naisten 49,9 vuotta (2014/48,1 ja 48,4). Suurin osuus henkilöstöstä kuuluu edelleen 55 - 64 ikäryhmään (36,6 %). Toiseksi suurimpana ikäryhmänä ovat 45 - 54 -vuotiaat (28,5 %), seniori-ikäisiä on yhteensä 66,8 % (2014/63,4).

Kokoaikaisessa palvelussuhteessa työskenteli 220 henkilöä (2014/235), josta miehiä oli 91 (41,4 %, +3,4) ja naisia 129 (58,6 %, -12,2). Osa-aikaisia oli 15 (2014/11), joista naisia oli 12 ja miehiä 3. Osa-aikaisten osuus koko henkilöstöstä oli 6,3 % (2014/4,5 %).

Arkistolaitoksen henkilöstön koulutustasoindeksi laski edelleen ja oli 5.2 (2014/5.4). Naiset ovat nyt koulutautuneempia kuin miehet. Naisten indeksi oli 5.3 (2014/5.2) kun miehillä se oli 5.1 (2014/-10,2 %). Korkeakoulu- ja yliopistotason tutkinnon suorittaneiden osuus oli yhteensä 50,2 % ja tutkijakoulutuksen suorittaneiden osuus 5,5 % (2014/6,1 %). Koulutustasoindeksin muutokseen vaikuttaa mm. erilaisissa hankkeissa suuri määräaikaisten työntekijöiden määrä, joilla ei ole vielä loppututkintoa.

Säännöllisenä työaikana tehdyn työajan osuus kokonaistyöajasta nousi 2,6 % 79,4 %:iin. Tehdyn työajan palkkojen osuus työvoimakustannuksista laski 58,9 %:iin (2014/60,1 %) välillisten kustannukset osuus tehdystä työajan palkoista puolestaan nousi 69,7 % (2014/66,4 %). Luvut ovat keskimääräisiä valtiolla. Henkilötyövuoden hinnaksi vuonna 2015 tuli 50.608,50 € (2014/48.897,70 €, muutos +3,5 %). Henkilötyövuoden hintaa nostaa kertomusvuonna mm. erilaisiin henkilöstöinvestointeihin tehdyt panostukset.

Työhyvinvointi

Arkistolaitoksessa henkilöstön työtyytyväisyyttä on mitattu joka toinen vuosi ja kertomusvuosi oli jälleen mittausvuosi. Kokonaistyötyytyväisyyden indeksiluku laski hieman edellisestä mitauksesta ja oli 3,5 (vuonna 2013 3,6) valtion keskiarvon ollessa 3,43. Parhaat arviot henkilökunta antoi työilmapiiristä ja työyhteisötyöstä 3,72 (2013/3,73). Työolot-osiossa (yhteensä

3,66) jaksaminen ja energisyys laski asteikolla 1 – 5 eniten (-0,13), uudistuminen ja työhyvinvointi –osion tulos laski (asteikolla 4-10) 7,63:een, muutosta -0,26. Tiedon kulku oli 3,04 (2013/3,19), erityisesti laitostasoinen sisäinen tiedon kulku 2,99 ja asioiden avoin valmistelu ja päätöksenteko 2,78 nousivat kehittämisen kohteiksi. Johtamisen arvio oli 3,40 (valtio 3,49), josta kehittämisen kohteeksi nousi johdon toiminta esimerkkinä ja suunnan näyttäjänä 2,97. Tyytymättömyyksiä, kuten valtiotasollakin, oltiin palkkauksen muuttumiseen työsuorituksen muutoksen myötä 2,66 (2013/2,83) ja kehittymisen tukeen 2,93 (2013/3,02). Suoraan kyselyjärjestelmästä saatu kokonaistyytyväisyyden indeksi on 3,35, johon vaikuttavat arkistolaitoksen omien lisäkysymysten arvot tiedon kulusta.

Sairauspoissaolot laskivat edellisen vuoden 9,7 työpäivästä/htv 7,5 työpäivään/htv, mikä oli alle tulostavoitteena olleen 8 tp/htv. Usein jaksamisen mittarina käytetty lyhyiden 1-3 sairauspäivää osuus kaikista sairaustapauksista oli lisääntynyt edellisestä vuodesta ja oli 85,0 % (2014/81,2 %). Terveysprosentti oli kuitenkin noussut 42,6 %:iin edellisen vuoden 35,0 %:n tasosta. Säännöllisestä vuosityöajasta sairauspoissaolojen osuus oli laskenut ja oli 3,0 % (2014/4,5 %). Työterveyshuollon kustannukset olivat 710,10 euroa/htv, edellisenä vuonna 754,0 euroa ja vuonna 2013 589,10 euroa.

Henkilöstöinvestoinnit

Kertomusvuonna valmisteltiin arkistolaitoksen strategian päivitystä vastaamaan tulevaa arkistolain muutosta sekä valmistauduttiin sen mukaiseen organisaatiomuutokseen. Nämä merkittävät toiminnan kehittämiseen käytetyt työpanokset ovat vaatineet koko henkilöstön osallistumista ja työpanosta, mutta kehittäneet samalla henkilöstön yhdessä työskentelyn ja yhdessä osaamisen ja oppimisen taitoja. Tämän kehittämistyön tueksi arkistolaitos sai Valtiokonttorilta Kaiku –hankerahaa. Sitä on käytetty sekä uudenlaisen yhdessä oppimisen ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen että myös vuorovaikutustaitojen kehittämiseen uudenlaisten verkkotyökalujen avulla. Tämän hyväksi havaitun työskentelymuodon kehittämistä on sitouduttu jatkamaan. Myös Kieku –järjestelmän käyttöönotto 1.4.2015 vaati mittavaa panostusta muutoksen suunnittelussa ja toteutusvaiheessa.

Työhyvinvointia tuettiin mm. hankkimalla koko arkistolaitoksen henkilöstölle Smartum – liikunta- ja kulttuurisetelit, järjestämällä ohjattua liikuntaa ja virkistäytymistilaisuuksia. Kelan järjestämälle valtakunnalliselle Aslak –kurssille osallistui kaksi virkamiestä. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneitä ei ollut yhtään ja pitkät sairaslomat vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna.

Kieku –järjestelmän toimintatapojen opettelu vei kuluneena vuonna esimiehiltä edelliseen vuoteen verrattuna enemmän työaikaa hallinnolliseen esimiestyöhön. Kertomusvuoden henkisistä voimavaroista voidaan todeta ottaen huomioon käynnistetyt uudistukset arkistolaitoksen organisaatiossa ja mittavan työpanoksen vaatinut Kieku käyttöönotto sekä lukuisten erilaisten sähköisten hankkeiden edistäminen koko henkilöstön suoriutuneen muutosten läpiviennistä hyvin.

1.6 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Arkistolaitoksen toiminta perustuu talousarviorahoitukseen. Määräaikaisiin hankkeisiin on saatu myös ulkopuolista rahoitusta, joko EU:n tai muun tahon kautta.

Apex-hankkeessa oli käytettävissä rahoitusta 7520,10 euroa, jota käytettiin 2251,10 euroa. Hanke päättyi vuonna 2015, joten käyttämättä jäi 5269,00 euroa. Hankkeen tavoitteena on ollut tarjota eurooppalaisille arkistoille kanava aineistojen kuvailutietojen välittämiseksi Europeana -hakuliittymän käyttöön.

EHRI (European Holocaust Research Infrastructure) -hanketta varten oli kertomusvuonna käytettävissä 16 551,55 euroa. Hankkeeseen käytettiin 6 097,51 euroa. EHRI-hankkeen pääasiallisena tavoitteena on tukea toisen maailmasodan aikaisen holokaustin tutkimusta avaamalla tutkijayhteisöjen käyttöön portaalin, jossa holokaustiin liittyvät lähteet ovat tutkijoiden käytettävissä.

Europeana Cloud -hankkeessa oli rahoitusta käytettävissä 12 638,00 euroa, määrärahaa ei kohdistettu kirjanpitoon vuonna 2015, koska hankkeen tilityskausi päättyy vasta alkuvuodesta 2016.

Kansallisarkisto on mukana yhtenä partnerina EU:n Luovan Euroopan ohjelman hankkeessa COMMUNITY AS OPPORTUNITY, THE CREATIVE ARCHIVES' AND USERS' NETWORK CO:OP. Opetus- ja kulttuuriministeriöltä saatiin hankkeeseen määrärahaa 10 000,00 euroa, joka käytettiin kokonaan. HCC-Information und Dokumentation maksoi hanketta varten jo vuonna 2014 ennakkomaksua 33 760,80 euroa. Hankkeen ensimmäinen tilityskausi päättyy tammikuussa 2016, joten määräraha on kokonaan käyttämättä.

Vuonna 2016 alkavaa Read -hanketta varten saatiin vuonna 2015 ennakkomaksu 150 945,83 euroa. Hanke on osa Euroopan komission rahoittamaa Horizon-ohjelmaa. Hankkeen tavoitteena on tuottaa palvelu (virtuaalinen tutkimusympäristö), joka kokoaa yhteen automaattisen käsinkirjoitetun tekstintunnistuksen osaamisen ja teknologiat, arkistoaineistot sekä aineistojen käyttäjät.

Koneen säätäjäiltä saatiin 70 000,00 euroa keskiaikaisten aineistojen sähköisen tietokannan uudistamistyötä varten. Määrärahasta käytettiin tietokantahankkeen palkkakuluihin 42 026,80 euroa.

Kaatuneiden muistosäätäjäiltä saatiin 42 000,00 euroa Suomen sodissa 1939 - 1945 menehtyneiden tietokannan kehittämiseksi. Vuodelta 2014 hankkeen määrärahaa oli säästynyt 1 497,62 euroa. Määrärahaa käytettiin 32 446,86 euroa. Hanke aloitettiin vuonna 2012.

Suomen Akatemia myönsi vuonna 2014 250 000,00 euroa Kansalliseen rekisteri- ja mikroaineistojen tutkimushankkeeseen (FMAS). Suomen Akatemian rahoitusosuus oli 70 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Vuonna 2015 rahoituksesta käytettiin 90 750,87 euroa. Täten hanketta varten saatu rahoitus käytettiin kokonaan.

Kansaneläkelaitos myönsi sähköisten käyttöluupalvelun sekä FMAS-palvelukokonaisuuden kehittämiseen vuosille 2015-2016 150 000,00 euroa. Määrärahasta käytettiin 26 450,10 euroa vuonna 2015.

Valtiokonttori myönsi rahoitusta Yhdessä yhtenäisen Kansallisarkisto- hankkeeseen 29 500,00 euroa. Määrärahasta laskutettiin 21 846,94 euroa.

Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen -momentilta opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi rahoitusta seuraaviin hankkeisiin: Mikrofilmien hankkimiseksi Venäjältä 50 000 euroa, josta käytettiin 49 739,99 euroa, VAPA -järjestelmän ylläpitoon (valtionhallinnon pysyvästi säilytettävien sähköisten aineistojen palvelujärjestelmä) 217 000,00, josta käytettiin 189 760,00 euroa ja Pro Finlandia- näyttelyn kuluihin 15 000,00, joka käytettiin kokonaisuudessaan.

Vuonna 2014 Opetusministeriön myöntämästä hallinnon tuottavuusmäärärahaista, joka oli siirtomääräraha, käytettiin vuonna 2015 vuodelta 2014 jäljelle jäänyt osa 69 060,34 euroa.

Valtiovarainministeriö myönsi osaamisen kehittämiseen määrärahaa 2 052,96 euroa. Määräraha käytettiin kokonaisuudessaan johdon koulutusohjelman kuluihin.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan momentilta käytettiin 294 170,90 euroa työvoimatoimistojen työhön osoittamispäätösten mukaisesti määräaikaisten henkilöiden palkkaamiseen. Edellisenä vuonna käytettiin vastaavasti 400 196,57 euroa.

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Arkistolaitokselle myönnettiin vuoden 2015 varsinaisessa talousarviossa määrärahaa toimintamenoihin 20 208 000 euroa bruttomenoihin ja 19 508 000 euroa nettomenoihin. Edellisvuoteen verrattuna määrärahan vähennystä oli hallinnonalan rakenteen uudistaminen 100 000 euroa, tuottavuustoimista johtuva vähennys 180 000 euroa, julkisten tietovarantojen avaamiseen tarkoitetun määrärahan poisto (HO) 55 000 euroa, palkkaliukumasäästö 25 000 euroa, toimintamenojen lisäsäästö 221 000 euroa, toimintamenojen tuottavuussäätö 95 000 euroa, vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö 26 000. Lisäystä oli palkkamenoihin 84 000 euroa, vuokrien indeksitarkistuksiin 104 000 euroa, tasomuutokseen 100 000 euroa, sekä lisätalousarviossa myönnetty 820 000 euroa huonokuntoisten aineistokoteloiden uusimiskustannuksista aiheutuviin menoihin 820 000 euroa. Määrärahan nettolisäys oli 406 000 euroa. Edelliseltä vuodelta siirtyi toimintameno määrärahaista 1 043 649,41 euroa, joka käytettiin Palkeiden palvelumaksuihin, ICT-menoihin, kiinteistövuokriin ja näyttelymenoihin. Vuodelle 2016 siirrettiin toimintameno määrärahaista 1 254 911,72 euroa.

Yksityisten valtionapua saavien arkistojen (11 kpl) menoihin talousarviossa myönnettiin 5 443 000,00 euroa. Vuoden 2015 määräraha käytettiin kokonaan.

1.6.3 Tuotto ja kululaskelma

Maksullisen palvelutoiminnan tuotot vuonna 2015 olivat 1 998 235,18 euroa, edellisenä vuonna 2 751 985,36 euroa. Tuloihin sisältyy vuokria ja käyttökorvauksia. Maksullisen palvelutoiminnan tulojen vähennys johtui useiden maksullisten järjestämis- ja digitointihankkeiden päätymisestä vuoden 2014 lopussa. Muut toiminnan tuotot vähenivät kertomusvuonna edelliseen vuoteen verrattuna ja olivat yhteensä 256 800,28 euroa (edellisenä vuonna 387 997,58 euroa).

Henkilöstökulut (myös ulkopuolisin varoin palkatut) vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna ja ne olivat vuonna 2015 10 723 835,052 euroa, edellisenä vuonna kulut olivat 11 723 835,52 euroa. Suurin osa vähennyksestä johtuu määräaikaisiin maksullisiin hankkeisiin palkattujen henkilöiden työsuhteiden päättymisestä vuoden 2014 lopussa. Vakinaisen henkilökunnan osalta palkkamenot vähenivät henkilöstön vähentyessä.

Vuokrakulut vuonna 2015 olivat 8 292 950,13 euroa kun ne vuonna 2014 olivat

8 387 348,63 euroa. Summa sisältää myös laitevuokria. Vähennys tilavuokrissa johtuu eräiden Kansallisarkiston tilojen pois luovuttamisesta.

Palveluiden ostot vuonna 2015 olivat 2 128 879,44 euroa kun ne vuonna 2014 olivat 1 922 268,88 euroa. Kiekun käyttöön otto ja lisääntynyt ostopalveluiden käyttö ovat suurimpia syitä kustannusten nousuun.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot sekä muut kulut laskivat jonkin verran edellisestä vuodesta.

1.6.4 Tase

Taseessa ei ollut mainittavia muutoksia edelliseen vuoteen nähden.

1.7 SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

Arkistolaitoksen johto on valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti vastuussa viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä.

Sisäisen valvonnan on käsitettävä viraston talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt, jotka varmistavat:

Arkistolaitoksen talouden ja toiminnan lainmukaisuuden ja tuloksellisuuden;
Arkistolaitoksen hallussa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen; ja
Arkistolaitoksen johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta.

Menettelyt kattavat myös arkistolaitoksen vastattavana olevien varojen hoidon sekä ne toiminnot ja tehtävät, jotka arkistolaitos on antanut toisten virastojen ja laitosten tehtäväksi tai joista se muuten vastaa. Valtiovarainministeriön alaisen Palvelukeskuksen johto vastaa talousarviolain 24 b §:ssä tarkoitetusta sisäisestä valvonnasta siltä osin kuin kirjanpitoyksikön tehtävät on palvelusopimuksella siirretty palvelukeskuksen tehtäväksi.

Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan vastuista määrätään arkistolaitoksen taloussäännössä ja sen nojalla annettavissa tarkentavissa määräyksissä.

Arkistolaitoksessa on pääjohtajan alaisuudessa toimiva sisäinen tarkastus, jonka toiminnasta määrätään sisäisen tarkastuksen ohjesäännössä. Toiminto suorittaa pääjohtajan tarpeelliseksi katsomat erillistarkastukset sekä muut sisäiseen valvontaan liittyvät tukitehtävät. Kertomusvuonna kaksi sisäistä tarkastajaa suorittivat yhdessä erään toiminnon kattavan tarkastuksen ja siihen liittyvän toimintaympäristöä koskevan selvityksen.

Arkistolaitoksen johto on arvioinut vuoden 2015 tilinpäätöksen yhteydessä laitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa Valtiovarain controller -toiminnon suosituksen mukaista COSO ERM – viitekehukseen perustuvaa arviointikehikkoa hyväksi käyttäen. Arvioinnin tukena on käytetty valtiontalouden tarkastusviraston ja opetusministeriön raportteja sekä arkistolaitoksen sisäisen tarkastuksen arviointeja ja havaintoja.

Sisäisen valvonnan arvioidaan toimivan arkistolaitoksen toiminnan laajuuteen ja laatuun sekä niihin liittyviin riskeihin nähden pääosin asianmukaisesti.

Johdon arviointien perusteella nousi esiin joitakin kehittämistarpeita: Strategian tavoitteisiin vastaavan osaamisen hankkimiseen ja kehittämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Toiminnan kehittäminen vähenevällä henkilöstöllä edellyttää oikeanlaista osaamista. Tätä tarkoitusta palvelee osaamiskartoituksen toteuttaminen ja riittävä panostus henkilöstön kehittymisen tukeen.

Tunnistettuja riskejä ei arvioida yhteisten kriteereiden pohjalta ja riskien seurannan voimavarat ovat hyvin vähäiset. Tarkastuksia on kohdistettu riskiarvion perusteella. Arvioinnin perusteella riskien hallinta on kehittynyt parempaan suuntaan, mutta parannettavaa on edelleen. Prosessien kuvaaminen on edelleen kesken. Prosessien kuvaamiseen tulisi yhdistää prosessien toimivuuden ja tarpeellisten kontrollien arviointia. Toimintoprosessien kehittämiseen ja kuvaamiseen liittyen myös indikaattorien kehittämistyötä tulee jatkaa.

Taloussuunnittelun ja tuloksellisuuden laskentatoimen täsmällinen menetelmäkuvaus ja tarkka ohjeistus prosessikuvausineen puuttuu edelleen.

1.8 ARVIOINTIEN TULOKSET

Kertomusvuonna ei toteutettu erillisiä arviointeja.

1.9 YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ

Arkistolaitoksessa ei tilikaudella ole havaittu väärinkäytöksiä.

2. KANSALLISARKISTON TALOUSARVION TOTEUTUMA

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2015	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veroluonteiset tulot	78 644,54	83628	83 628,46	0,00	100 %
11.04.01. Arvonlisävero	78 644,54	83628	83 628,46	0,00	100 %
12. Sekalaiset tulot	16,02	5244	5 244,12	0,00	100 %
12.3! Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	0,00	1	0,86	0,00	100 %
12.3! Muut sekalaiset tulot	16,02	5243	5 243,26	0,00	100 %
Tuloarviotilit yhteensä	78 660,56	88873	88 872,58	0,00	100 %

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2015 määrärahojen		Tilinpäätös 2015	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2015	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2015 (pl. peruutukset)	Käyttö vuonna 2015	Siirretty seuraavalle vuodelle
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	0,00	493	492,71	0,00	492,71	0,00	2 052,96	2 052,96	2 052,96	0,00
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)		493	492,71		492,71					
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)							2 052,96	2 052,96	2 052,96	0,00
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	27 543 454,83	27 648 371	26 365 959,44	1 254 911,72	27 620 871,16	27 500,01	1 112 709,75	20 620 709,75	19 365 797,17	1 254 911,72
29.01.23. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	300 000,00						69 060,34	69 060,34	69 059,48	0,00
29.01.29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	2 445 407,85	2 405 371	2 405 371,17		2 405 371,17	0,00				
29.40.02. Arkistolaitoksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	19 102 000,00	19 508 000	18 253 088,28	1 254 911,72	19 508 000,00		1 043 649,41	20 551 649,41	19 296 737,69	1 254 911,72
29.40.20. Korkeakoulujen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3v)		0	0,00		0,00			0,00	0,00	
29.40.20.1. Yksityisten arkistojen valtoinavusta annetun lain (1006/2006) mukaisiin menoihin										
29.40.20. Korkeakoulujen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	12 294,02									
29.40.20.1. Yksityisten arkistojen valtoinavusta annetun lain (1006/2006) mukaisiin menoihin	12 294,02									

29.40.53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)	5 680 000,00	5 725 000	5 697 499,99		5 697 499,99	27 500,01				
29.40.53.2. Yksityisten arkistojen valtoinavusta annetun lain (1006/2006) mukaisiin menoihin	5 345 000,00	5 443 000	5 443 000,00		5 443 000,00	0,00				
29.40.53.7. Tieteen ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen edistämiseen ja muihin tieteen tukemisesta aiheutuviin menoihin	335 000,00	282 000	254 499,99		254 499,99	27 500,01				
29.80.52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)	3 752,96	10000	10 000,00		10 000,00	0,00				
29.80.52.32.4. Taiteen ja kulttuurin Venäjä-ohjelman toimeenpanoon	3 752,96									
29.80.52.38. Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi (KPY)		10 000	10 000,00		10 000,00	0,00				
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	400 196,57	294 171	294 171	0,00	294 170,90		0,00	294 170,90	294 170,90	0,00
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)	400 196,57	294 171	294 170,90	0,00	294 170,90		0,00	294 170,90	294 170,90	0,00
32.30.51.07. Palkkatuetty työ, valtionhallinto (KPY)	400 196,57	294 171	294 170,90	0,00	294 170,90		0,00	294 171	294 170,90	0,00
32.30.51.07.1 Palkkaukset (KPY)	400 196,57						0,00	0,00	0,00	0,00
Määrärahatilit yhteensä	27 943 651,40	27 943 035	26 660 623,05	1 254 911,72	27 915 534,77	27 500,01	1 114 762,71	20 916 933,61	19 662 021,03	1 254 911,72

Kansallisarkiston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Kirjanpitoyksiköllä ei ole esitettävää.

3. KANSALLISARKISTON TUOTTO- JA KULULASKEMA

1.1.2015 - 31.12.2015

1.1.2014 - 31.12.2014

TOIMINNAN TUOTOT

Maksullisen toiminnan tuotot	1 597 010,82		2 222 411,38	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	401 224,36		529 573,98	
Muut toiminnan tuotot	<u>256 800,28</u>	2 255 035,46	<u>387 997,58</u>	3 139 982,94

TOIMINNAN KULUT

Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-651 814,07		-658 818,22	
Henkilöstökulut	-10 723 835,52		-11 560 657,66	
Vuokrat	-8 292 950,13		-8 387 348,63	
Palvelujen ostot	-2 128 879,44		-1 922 268,88	
Muut kulut	-209 841,63		-232 461,77	
Valmistus omaan käyttöön (-)	0,00		0,00	
Poistot	<u>-96 500,54</u>	<u>-22 103 821,33</u>	<u>-472 795,66</u>	<u>-23 234 350,82</u>

JÄÄMÄ I -19 848 785,87 -20 094 367,88

RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Rahoitustuotot	1 333,81		628,05	
Rahoituskulut	<u>-268,69</u>	1 065,12	<u>-1 049,29</u>	-421,24

SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Satunnaiset tuotot	<u>10,10</u>	10,10	<u>0,00</u>	0,00
--------------------	--------------	-------	-------------	------

JÄÄMÄ II -19 847 710,65 -20 094 789,12

SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT

Kulut				
Käyttötalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	-5 443 000,00		-5 345 000,00	
	<u>0,00</u>	<u>-5 443 000,00</u>	<u>0,00</u>	<u>-5 345 000,00</u>

JÄÄMÄ III -25 290 710,65 -25 439 789,12

TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA

Perityt arvonlisäverot	83 628,46		78 644,54	
Suoritettavat arvonlisäverot	<u>-2 425 296,66</u>	<u>-2 341 668,20</u>	<u>-2 498 271,54</u>	<u>-2 419 627,00</u>

TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ -27 632 378,85 -27 859 416,12

4. KANSALLISARKISTON TASE

	31.12.2015		31.12.2014	
VASTAAVAA				
KANSALLISOMAISUUS				
Muu kansallisomaisuus	<u>435 510,92</u>	<u>435 510,92</u>	<u>435 510,92</u>	<u>435 510,92</u>
KANSALLISOMAISUUS YHTEENSÄ		435 510,92		435 510,92
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	15 790,00		1 769,17	
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>56 352,35</u>	72 142,35	<u>112 202,77</u>	113 971,94
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	117 217,96		78 860,65	
Kalusteet	0,00		293,26	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>2 176,23</u>	119 394,19	<u>2 176,23</u>	81 330,14
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		191 536,54		195 302,08
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myntisaamiset	632 079,30		818 151,02	
Siirtosaamiset	125 110,80		192 399,19	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>28 952,97</u>	786 143,07	<u>205,00</u>	1 010 755,21
RAHOITUSOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT LYHYTAIKAISET SIOITUKSET				
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	<u>5 244,30</u>	<u>5 244,30</u>	<u>2 825,45</u>	<u>2 825,45</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		791 387,37		1 013 580,66
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>1 418 434,83</u>		<u>1 644 393,66</u>

	31.12.2015		31.12.2014	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	479 648,35		479 648,35	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	701 551,65		442 387,54	
Pääoman siirrot	-27 444 708,87		-27 600 252,01	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>27 632 378,85</u>	1 368 869,98	<u>27 859 416,12</u>	1 181 200,00
LYHYTAIKAINEN				
Saadut ennakot	-269 745,49		-64 974,52	
Ostovelat	-196 061,27		-223 931,89	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	-199 864,13		-207 875,78	
Edelleen tilittävät erät	-210 138,64		-220 138,34	
Siirtovelat	<u>-1 911 495,28</u>	<u>-2 787 304,81</u>	<u>-2 108 673,13</u>	<u>-2 825 593,66</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		-2 787 304,81		-2 825 593,66
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>-1 418 434,83</u>		<u>-1 644 393,66</u>

5. LIITETIEDOT

Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1) Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen:

Useiden maksullisten järjestämis- ja luettelointihankkeiden päättyminen vuoden 2014 loppuun laski Kansallisarkiston tuloja 884 947,78 euroa. Myös Kansallisarkiston menot laskivat toimintamenojen säästöistä ja maksullisten hankkeiden päättymisestä johtuen.

2) Valuuttakurssi, jota on käytetty muunnettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut vastuusitoumukset Suomen rahaksi

Kirjanpitoyksiköllä ei ollut ulkomaanrahan määräisiä saamia tai velkoja vuoden vaihteessa.

3) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämään sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen

Kansallisarkiston käyttöomaisuuden poistoaikoja muutettiin 1.11.2015 lukien päätöksellä AL/10103/02.02.00/2015

4) Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja menot sekä virheiden korjaukset.

Kirjanpitoyksiköllä ei ole ilmoitettavaa

5) Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvouden tietojen kanssa:

Kirjanpitoyksiköllä ei ole ilmoitettavaa.

6) Selvitys tilinpäätösvouden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa.

Kirjanpitoyksiköllä ei ole ilmoitettavaa.

Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2015 määrärahojen		Tilinpäätös 2015	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2015	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2015	Käyttö vuonna 2015 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
Momentti											
29.40.02.	Bruttomenot	22 242 595,00	20 208 000	20 504 224,39	21 759 136,11					21 547 873,80	
Arkistolaitoksen toimintamenot	Bruttotulot	3 140 595,00	700 000	2 251 136,11	2 251 136,11					2 251 136,11	
	Nettomenot	19 102 000	19 508 000	18 253 088,28	1 254 911,72	19 508 000,00		1 043 649,41	20 551 649,41	19 296 737,69	1 254 911,72

Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Kirjanpitoyksiköllä ei ole esitettävää.

Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
29. Opetusministeriön hallinnonala		0,86
Vuosi 2014		0,86
29.01.23.Arkistolaitoksen toimintamenot	0,86	
Pääluokat yhteensä		0,86
Vuosi 2014		0,86

Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2015	2014
Henkilöstökulut	8 827 498,89	9 453 618,77
Palkat ja palkkiot	8 869 013,72	9 521 876,11
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	-41 514,83	-68 257,34
Henkilösivukulut	1 896 336,63	2 107 038,89
Eläkekulut	1 692 104,49	1 867 215,19
Muut henkilösivukulut	204 232,14	239 823,70
Yhteensä	10 723 835,52	11 560 657,66
Johdon palkat ja palkkiot, josta	782 020,71	901 594,71
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	480,00	480,00
Johto	480,00	480,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00

Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Kirjanpitoyksiköllä ei ole esitettävää.

Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Kirjanpitoyksiköllä ei ole esitettävää.

Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Kirjanpitoyksiköllä ei ole esitettävää.

Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Kirjanpitoyksiköllä ei ole esitettävää.

Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Kirjanpitoyksiköllä ei ole esitettävää.

Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Kirjanpitoyksiköllä ei ole esitettävää.

Kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Voimassa olevat takaukset ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Kirjanpitoyksiköllä ei ole esitettävää.

Voimassa olevat takuut ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Kirjanpitoyksiköllä ei ole esitettävää.

Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain

Kirjanpitoyksiköllä ei ole esitettävää.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve 2017	Määräraha- tarve 2018	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	10 087 000,00	8 562 000,00	7 780 000,00	3 832 000,00	36 919 000,00	57 093 000,00

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve 2017	Määräraha- tarve 2018	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset						

Kirjanpitoyksiköllä ei ole ilmoitettavaa

...

Yhteensä

Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Kirjanpitoyksiköllä ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Kirjanpitoyksiköllä ei ole taseeseen sisältymättömiä rahastoituja varoja.

Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Kirjanpitoyksiköllä ei ole velkoja ja velan muutoksia.

Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Kirjanpitoyksiköllä ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 16.

Kansallisarkiston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot

Kirjanpitoyksiköllä ei ole ilmoitettavaa liitteeseen 17.

TOIMINTAKERTOMUKSEN LIITE 1

Tulostaulukko

Tulosindikaattorit	Toteutuma 2013	Toteutuma 2014	Toteutuma 2015	Muutos -% 2014-2015	Tulossopimuk- sen tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus:					
- Yhteiskunnan ja yksilön kan- nalta merkittävä arkistoaines säilyy suppeassa ja käyttökel- poisessa muodossa ja on teh- okkaasti käytettävissä.					
- Arkistoaineiden kokonaismää- rä (hm)	200 631	208 275	213 424	2,47	208 000
- digitoitu aineisto (kuvatiedos- tot)	21 495 535	27 169 000	38 500 000	41,70	23 100 000
- digitaaliarkiston käyttö (sivula- taukset)	33 740 000	44 213 096	---	---	40 000 000
- digitaaliarkiston käyntikerrat	897 550	1 063 530	585 225 ¹	---	1 050 000
Toiminnalliset tulokset:					
<i>Tulosalue 1:</i>					
Tutkimus ja kehittäminen					
<u>Tuotokset:</u>					
- asiakirjojen seulonta (päättö- ten lkm)	49	47	72	53,19	-
- annettu koulutus (luentotunti- en lkm)/osallistujat	266/1 004	306/618	278/680	-9,15/10,03	-
- asiantuntijatehtävät (neuvon- ta, työryhmät) lkm	5 598	6 428	6 172	-3,98	-
<u>Tuottavuus (kpl/htv):</u>					
- seulonta	29,70	32,2	25,22	-21,65	-
- koulutus	475,00	143,7	159,14	10,78	-
- asiantuntijatehtävät	3 542,10	6 240,8	2 967,17	-52,45	-
<u>Taloudellisuus (kust./suor.)</u>					
- seulonta	3 204,80	2879,38	3 330,76	17,90	-
- koulutus	126,92	617,84	637,27	4,81	-
- asiantuntijatehtävät	26,40	14,85	31,25	113,90	-

<u>Laatu ja palvelukyky:</u>					
-kurssipalautteet	4,01	4,10	4,14	0,98	
<i>Tulosalue 2:</i>					
Aineistohallinta					
<u>Tuotokset:</u>					
- arkistojen hankinta ja siirrot (hm)					
- viranomaisarkistot	5 166,00	7 534	4 195,44	-44,31	4 000
- yksityisarkistot	502	690	501,85	-27,27	
- järjestetyt arkistot (hm)					
- viranomaisarkistot	4 948,00	9 938	4 882,77	-50,87	
- yksityisarkistot	572	564	475,95	-15,61	
- luetteloidut arkistoyksiköt (kpl)	206 703	178 886	117 277,00	-34,44	
- digitointi (kuvatiedostot/kpl)	4 706 756	5 673 783,00	12 984 052,00	128,84	1 000 000
- konservointi (arkit/kpl)	65 851	101 044,00	88 439,00	-12,47	
<u>Tuottavuus (kpl/htv):</u>					
- arkistojen hankinta ja siirrot:					
- viranomaisarkistot	1 979,31	2 719,86	1 198,51	-55,93	
- yksityisarkistot	269,89	327,01	266,01	-18,66	
- järjestetyt viranomaisarkistot	227,49	356,71	264,23	-25,93	
- järjestetyt yksityisarkistot	64,41	79,69	54,31	-31,85	
- luetteloidut arkistoyksiköt	29 278,04	43 630,73	27 820,06	-36,24	
- digitointi	626 731,82	660 510,24	2 100 268,71	217,98	
- konservointi	19 311,14	19 100,95	24 772,76	29,63	
<u>Taloudellisuus (kust./suor.):</u>					
- arkistojen hankinta ja siirrot:					
- viranomaisarkistot	43,93	31,53	63,61	101,74	
- yksityisarkistot	351,69	224,74	327,23	45,60	
- järjestetyt viranomaisarkistot	312,08	189,37	217,38	14,79	
- järjestetyt yksityisarkistot	1 017,89	808,60	1 233,72	52,57	
- luetteloidut arkistoyksiköt	2,36	1,63	2,65	62,81	
- digitointi	0,11	0,10	0,03	-67,34	
- konservointi	3,21	3,62	2,85	-21,32	
<i>Tulosalue 3:</i>					
Tietopalvelut					
<u>Tuotokset</u>					
- tutkijakäynnit (kpl)	37 160	34 272	33 426	-2,47	35 000
- tutkijasaliin toimitetut arkistoyksiköt (kpl)	67 711	67 276	75 308	11,94	
- selvitykset (kpl)	23 120	22 088	22 434	1,57	22 000
- kaukolainat (kpl)	15 523	14 450	-	-	
- jäljenteet	134 185	122 492	123 752	1,03	

<u>Tuottavuus (kpl/htv):</u>					
- tutkijapalvelu (käynnit ja toimitetut arkistoyksiköt)	4 846,16	5 188,96	5088,14	-1,92	
- selvitykset	1 559,00	1 300,21	986,74	-	laskettu ilman jäljennepalvelua
- kaukolainat	20 697,33	17 622	-	-	
<u>Taloudellisuus (kust./suor.):</u>					
- tutkijapalvelu (käynnit ja toimitetut arkistoyksiköt)	14,02	13,54	13,81	1,96	ei täysin vert. kelpoinen
- selvitykset	46,46	55,05	74,07	34,55	
- kaukolainat	3,45	4,08	-	-	
<u>Laatu ja palvelukyky</u>					
- toimitusaikojen ylitykset % - selvitykset (331)	-	2,88	2,79	3,13	
<u>Toiminnallinen tehokkuus</u>					
-arkistoaineiston määrä hm/htv	837	861	968	12,43	946
<u>Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen</u>					
-					
- henkilöstön lkm	240	246	235	-4,5	
- henkilötyövuodet	239,5	241,9	220,5	-8,9	220
- määräaikaisten osuus (lkm)	36	55	52	-5,5	-
- keski-ikä	49,1	48,3	49,1	1,7	-
- seniori-ikäiset %-osuus	66,3	63,4	66,8	5,4	-
- tehty työaika %	78,2	77,4	79,4	2,6	-
- työtyytyväisyysindeksi	3,6	-	3,5	-	-
- sairauspoissaolot (h)%	3,19	4,5	3,0	-33,3	-
- sairauspoissaolot tp/htv	7,5	9,7	7,5	-22,7	<8
- naisten %-osuus henkilöstöstä	61,3	63,8	60	-6,0	-
- koulutustasoindeksi n/m	5,3/5,7	5,2/5,7	5,3/5,1	1,8/-10,2	-
- tutkijakoulutus %	6,7	6,1	5,5	-9,84	-
- koulutuksen työaikaosuus %	0,92	0,8	0,7	-12,50	-
- koulutus tp/htv	2,4	1,9	1,7	-10,53	-
<u>Htv (netto)/tulosalue</u>					
Tulosalue 1:	23,06	21,00	21,25	1,19	
Tulosalue 2:	82,69	90,31	62,45	-30,85	
Tulosalue 3:	67,63	65,13	52,26	-19,76	
Tulosalue 4: Tukitoiminnot	46,93	42,44	43,89	3,42	
Johtaminen ja yleinen kehittäm.	8,25	7,42	7,56	1,89	
Kehittämiprojektit: ¹	10,78	14,63	19,48	33,15	

<u>Palkkakustannukset/tulosalue</u>					
Tulosalue 1:	1 044 781,93	942 326,82	1 129 226,68	19,83	
Tulosalue 2:	2 681 168,74	2 939 066,52	2 440 679,90	-16,96	
Tulosalue 3:	2 229 979,07	2 179 841,93	1 931 065,74	-11,41	
Tulosalue 4: Tukitoiminnot	1 739 253,52	1 617 534,63	1 188 254,40	-26,54	
Johtaminen ja yleinen kehittäm.	672 573,93	624 931,20	918 276,05	46,94	
Kehittämiprojektit: ¹					
¹ Vuonna 2015 projektit sisältyvät myös toiminnoille	551 684,75	802 891,14	884 215,64	10,63	

ALLEKIRJOITUKSET

Arkistolaitoksen tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2015 on hyväksytty.

Helsingissä, Kansallisarkistossa 26.2.2016

Pääjohtaja

Jussi Nuorteva

Hallintojohtaja

Anitta Hämäläinen